

הזורק פרק אחד עשר שבת

צח.

עין משפט נר מצוה

יב א מוי' פ"ד מל' שנת
הלכה א סגנ לאון סה
טו"ע א"ח י"ט שמה סע"ף
ז' וד' :

מוסף רש"י

לפי שאינו דומה לדגלי
מדבר. וכל מלכות דבשנת
ממשק גמלי, ומשפחה
שפשת שנת ממשק מסקן
בניקול (ע"ע ח.ה.)

מוסף תוספות

א. והכי נראה טפי
מלהביה הקרשים זה על
גב זה. מוס' הלש"ט. ב. מה
שהיו הולכין וכלין עד
כאצבע לא היו מתחילין
מלמטה לקצו אלא. מוס'
הלש"ט. ותי' מהר"ם.
ג. מתחלתיה. מוס' הלש"ט.
ד. ולפירושו. מוס' הלש"ט.
ה. וכל משמע כשירשו
שפי אורי שבין השורות.
מוס' הלש"ט. ו. כל זמן.
מוס' הלש"ט. ז. זה על גב
זה. מוס' הלש"ט. ח. מה
דאוקי לה בזמן שיש
קריש על העגלה. מוס'
הלש"ט. ט. וכל יגועים
אמורה. מנה להו לויכא
ורוחא כלל. שיהיה להיין.
י. ר. ב. מוס' הלש"ט.
יא. ארוכים שמשמין על
העגלה. מוס' הלש"ט.
יב. שלא ירדנה אנה ואנה.
מוס' הלש"ט. יג. בקרשים
שעליה. מוס' הלש"ט.
יד. מקורה היא. מוס'
הלש"ט. טו. לאחר שהיא
טעונה. מוס' הלש"ט.
טז. שנועצין שני קנודים
בזכות שנים מזה ושנים
מזה ותוחבין אותן העצים
ונועצין אותן הקנודים,
ואח"כ כמביאים שתי עצים
ארוכים ותוחבין
הקנודים לרוחב העגלה,
והיינו קודם שהיא טעונה.
מוס' הלש"ט. יז. ואין
העגלה מוכסה בכסרים,
ובשעת עמידת האטבי
שעל העגלה מוכסה קצת
אמר רב תחתיהם רשות
הרבים, והו' פ"י הנכון
היה שמואל לא על לשונך
דברי רב (הואג) [בגמא].
רע"ט.א.

רבינו הגאון

בגין מלכות המטה,
והאמצע מגולה. ומניחין
באמצע לחבבה קורה
ויבאה חוץ לגולה כי אמרת
ומתנה מה העז, ובי' אמרת
ומתנה מה העז, ובי' אמרת
ומתנה מה העז, ובי' אמרת,
ומכניסין האופנים בראשי
הקורה והצרות חוץ
לגולה. ומטענין ע"ג
העגלה הקרשים תחתים
שניים ושלישים, ועוד
בארבעת מקוציה העגלה ד'
עצים ארוכים קבועים
ועומדים כמין קנודי המטה
וראשיהן ששופנין, ואחרי
ששטענין קנודים במיאוד ד'
קרשים רחבין כשיעור
מפתח וקוראין אטבי, שנים
מחוץ ארוכים באורך העגלה
וב' מהן ארוכין כשיעור
רוחב העגלה, וקבועים כל
אחד נקב בראשו, ב' נקבים
בכל אחד ואחד. ומכניסין אלו
הקרשים בקבועים בראשי
העצים העומדים כמין
קנודי הארוכין לאורך
העגלה והקריש לרוחב
העגלה. ומצוא אלו העצים

הניחא למ"ד קרשים מלמטה עוביין אמה וכלין והולכין עד
כאצבע. הקשה הרב פור"ט ולדידה מי ניחא והלא
כיון שהולכין וכלין עד כאצבע יכולין לסדר ששה סדרים או יותר
שימנו חודו של זה כנגד עביו של זה ויחזיקו ששה סדרים שלש אמות
ושלש אצבעות ושאריו י"א טפחים

לאורי ובי' עגלות להו ביני וביני כלבוד
דמי ומיך דגנאי הוא להשים כד העב
העומד סמוך לקרקע אלל הקצר שהיה
למעלה מקום שהיריעות פרוקות
עליהן ודמי להא דאמרינן מעלין בקקש
ואין מורידין ור"מ מירך דכמו שהיו
פוקצין אותן מן המשכן כך היו מניחים
על העגלה שהינה אלל דופן המשכן
כי כך היו עושה צלל טורח אלל
להופכן היה טורח גדול ורבינו יצחק
אומר דשמא"ב מחזיין ולמעלה היו כלין
והולכין והשמה אז אפשר לסדר יותר
וא"מ מנגל דילפינן ממנה שאינו מקורה
יגלף מן המקורה שבו והיא המעציר
ד' אמות צרשות הרצים מקורה חייב
וי"ל דמן האורי יש לנו ללמוד שדומה
יותר רשות הרצים ור"י אומר דמהכה
לא ילפינן רשות הרצים אלל ממנחה
לויה דלאמר לעיל ומהכא לא ילפינן
אלל שיעור רשות הרצים דהו"ו י"ו
אמות ומכל מקום אי לאו דתחתייהן
וציניהן וצדיהן רשות הרצים לא הוה
ילפינן מציניהן שיעור רה"ר :

אמבועי היבא מנה לאה אנבא
דעגלה עגלה מקורה
היא. פירש רש"י לסלקא דעמך
שהעגלה הייתה מקורה^א ותימה למה

היה סדר לומר כן ועוד דבכל הספרים גרסינן אטבעי היכא מנה להו
אגבא דעגלה^א מה לו להזכיר אטבעי בהך אתקפתא לא הוה ליה למימר
אלל הא עגלה מקורה היא ועוד דגרסינן לעיל דבראמא^א וכלל ספרים
גרסי' דבראמא ולפי גירסתם נמי אין הלשון שדממה בין דבראמא ואולי
שפיר ונראה לר"מ כמו שפי' ר"ח דבראמא פ"י צורה ראשונה^א שעדיין
לא הניח על העגלה אלל קרשים התחתיים צלצד שאינה מקורה כולה
שיש ריחם בין השורות דמפרש ואולי אלל כשמסדר שורה שניה ושלישית^א
נקתם האורי שצין השורות שלא היו יכולים להיות מכוונים ושהשימן זה
על זה צורה מנה אלל כל אחד היה צולט לחוץ עד שנקתם כל האורי
כמו בצריח על גבי צנינה ופריך אורכא דעגלה כמה היה כו' כלומר
אפילו צורה ראשונה לא היה תמיתה אלל לשות הרצים דמפרש ואולי
ומשני אמר רב כהנא צאטבעי אע"ג דלא קאמר אלל הדר ציה^א דודאי
כשיש קרשים על העגלה אפילו דרא תמאה לא הוה רשות הרצים
תחתיה^א אלל כי קאמר^א דהו רשות הרצים צאטבעי שאין על העגלה
אלל אטבעי גרידא פ"י אטבעי שני עמים^א נקובים בשני ראשיהן נקובין
ענין טבעות לכך קרי להו אטבעי ותוחבין אותן על הקנודים העומדין
בשני לדי העגלה לרחבה לפניה ולאחריה כדי שלא יפלו הקרשים ולפי
שלא נזכר אמורא לעיל אין דרך הש"ס לומר אלל ופריך אטבעי היכא
מנחה להו אגבא דעגלה פירוש אחר שנתנו הקרשים על העגלה ונתנין
עליהן אטבעי טבעות ומסגרות דכפרישית לפניה ולאחריה כדי שיאחזו
הקרשים^א ולא כצר עגלה מקורה היא^א ולא גרסינן עגלה גופא^א אלל
עגלה מקורה היא ומשני אמר שמואל צימדות פירוש אטבעי דקאמר
רב כהנא לא אותן עמים נקובים המשמינן לרוחב העגלה^א דכפי'
אלל צימדות פירוש שני עמים ארוכים שכמו כן נוקצין אותם בשני
ראשיהן ונותנין על הקנודים לאורך העגלה^א ועל אותן עמים נותנין
הקרשים כדי שיהו גבוהים למעלה מן האופנים ושופנין כמו אטבעי
של רוחב העגלה שלאחר הטעינה^א ולפי ששמואל אינו כ"א מפרש
דברי רב כהנא לא קאמר אלל אלל ר"ח מפרש דהדר ציה
משנייה דרב כהנא ואין נראה מדלא קאמר אלל ועוד היאך היה
טועה רב כהנא דהא אין רגילות להניח אטבעי עד לאחר טעינה:

עשויות כעלייה מלמטה כאותן שלנו שטוענין צפן חול ועפר לצנין:
אמר

פחוס מארבע פטור. למשום הולאה לא מייחיד ללא אמרינן קלוטה
כנה שהונחה: רשויות. קשות: מאטרפות. רשות הרצים זו עם
רשות הרצים זו ודלא כר' יוסי דאמר צפרק המוליא יין (לעיל ב.) אף
בעגלה אחד לרשות אחד חייב לשתי רשויות פטור ועוד קא משמע
לן ללא אמרינן קלוטה כמה שהונחה:

מקורה: מוכסה: והא עגלות.
דמשכן: דמקורות הוו. צקרשים
הסדורין עליהן רחבין לאורך העגלה
ואורכין לרחבן על ראש דפנותיה וקא
סלקא דעמך על פני כל חורף העגלות
היו מסודרות: וציניהן. צין עגלה
לעגלה שצנדה ואף על פי שראשי
הקרשים יוראים וכלן וכלן שמי
אמות ומנחה לכל רוח ורשאי קרשים
של עגלה זו מגיעין לראשי קרשים של זו
שצנדה שהרי חמש אמות היו צין
עגלה (לעגלה דלקמן^א) ורוב עגלה חמש
אמות החלל שמי אמות ומנחה וצין
דפנות והאופנים ועוצי האופנים שמי
אמות ומנחה וי' אמות אורך הקרש
וכשאורכה נתון על דופני עגלה
לרחבה נמצאו צ' אמות ומנחה צולטין
מכל לך ונמצא ריחם שצין צ' העגלות
מקורה צראשי קרשים: וצדיהן. ריחם
שצין דופן עגלה לאופן ועוצי האופן:
ני קאמר רב. תחתייהן רה"ר:
דראמא. צריות שצין שורות הסדר
שהיה סודר קרש על קרש סדר אחד
ומניחו ריחם וסודר סדר אחר ומניחו
ריחם: ה' אמות. דלקמן^א: כמה
מוסיב. כמה סדרים יכול להוסיב על
אורך דופנותיה תלתא ותו לא ומחזיקות
ד' אמות וחצי פש ליה ריחם פלגא דאמתא: **שדי ליה מר ביני וביני.**
כדאמרת מחלק לריחם שצין הסדרים אין צלל ריחם אלל רביע אמה
דהא טפה ומנחה העגלה לצוד וליינו מקורה: **אחוד מנה לנו.**
דליכא רוחא טפי: **סומלה.** עוצי: **אמתא.** דמשני עובדין
אמה: כמה **מוסיב.** כמה סדרים הוא מסדר: **ארבעה.** דעל
כרחיק כל מה שיכול לסדר על פני אורך העגלה הוא מסדר ואינו
מנציה להוסיב זו על זו שהרי י"ב קרשים היו לעגלה אחת שמי"ח
קרשים היו כ' קרשים לצפון ועשרים לדרום ושש לנערב ושנים
למקצועות וכיון דרחבן אמה וחצי ומושב חודן קצר אם אמה מסדר זו
על זו הרבה הן נפולות הלכך כמה הוא מותיב ארבע דחמה צחמה
לא יתבי דאי אפשר לדוחקן ולמנעם להוסיב ה' אמות ועוד
משני צניטות הטבעות: **ני שדי מר ביני וביני.** לחלקה למה זו ג'
רווחים שצין ארבע סדרים כלבוד דמי שאין כאן ריחם אלל שני טפחים:
הניחא. הא דאמרת שהריחם הוא רשות הרצים הוא למ"ד שעוצי
הקרשים כלה והולך עד כאצבע איכא למימר דליכא רוחא טפי צין ד'
סדרים: אלל למ"ד רי'. פלוגתא לקמן בשמעתין^א: **אמר רב כהנא**
צאטבעי. צריות שצין לדי הקרשים שהטבעות קבועות בהם קאמר
רב דהו רשות הרצים כלומר אי אפשר לסדר בה ארבע סדרים
דקאמרת לפי שטבעות קבועין צקרשים דכחמידי (שמות טו) ואת
טבעותיהם תעשה זהב שהיה תוחב הצריחים לתוכן לפי שהן גבוהות
וכשיושבות על האדנים שאינם אלל אמה מנענעות לפנים או לאחור
אלל שהצריחים מחצרים את כולם והצריח המיכון מחצר כל ג' הרוחות
ומחזיקין זה את זה ואותן טבעות זקופין היו ולא שוכנין והיו רחבין
ואי אפשר להן לעמוד זה כנגד זה בצמות ריחם לפיכך מוסיב שמים זו
אלל זו צראש העגלה האחת ופונה כד הטבעות על ציונה לחוץ ושל
פנימית לפנים ואין צריך להניח ריחם צניטות כן פירשו רבותי וכך היו
וכל^א אחת הריחם צאמנע צין לדי הטבעות כך פירשו רבותי וכך היו
גורסין אמר רב כהנא צאטבעי אטבעי היכא מנה להו אגבא דעגלה
ועגלה גופה מקורה הואי אמר שמואל צימדות ומפרש אטבעי כמו
דכפרישית והמינה לדיהן וציניהן רשות הרצים אלל תחתייהן היכי היו
רשות הרצים הא עגלה גופה מקורה הואי דקא סלקא דעמך שהיו

היה סדר לומר כן ועוד דבכל הספרים גרסינן אטבעי היכא מנה להו
אגבא דעגלה^א מה לו להזכיר אטבעי בהך אתקפתא לא הוה ליה למימר
אלל הא עגלה מקורה היא ועוד דגרסינן לעיל דבראמא^א וכלל ספרים
גרסי' דבראמא ולפי גירסתם נמי אין הלשון שדממה בין דבראמא ואולי
שפיר ונראה לר"מ כמו שפי' ר"ח דבראמא פ"י צורה ראשונה^א שעדיין
לא הניח על העגלה אלל קרשים התחתיים צלצד שאינה מקורה כולה
שיש ריחם בין השורות דמפרש ואולי אלל כשמסדר שורה שניה ושלישית^א
נקתם האורי שצין השורות שלא היו יכולים להיות מכוונים ושהשימן זה
על זה צורה מנה אלל כל אחד היה צולט לחוץ עד שנקתם כל האורי
כמו בצריח על גבי צנינה ופריך אורכא דעגלה כמה היה כו' כלומר
אפילו צורה ראשונה לא היה תמיתה אלל לשות הרצים דמפרש ואולי
ומשני אמר רב כהנא צאטבעי אע"ג דלא קאמר אלל הדר ציה^א דודאי
כשיש קרשים על העגלה אפילו דרא תמאה לא הוה רשות הרצים
תחתיה^א אלל כי קאמר^א דהו רשות הרצים צאטבעי שאין על העגלה
אלל אטבעי גרידא פ"י אטבעי שני עמים^א נקובים בשני ראשיהן נקובין
ענין טבעות לכך קרי להו אטבעי ותוחבין אותן על הקנודים העומדין
בשני לדי העגלה לרחבה לפניה ולאחריה כדי שלא יפלו הקרשים ולפי
שלא נזכר אמורא לעיל אין דרך הש"ס לומר אלל ופריך אטבעי היכא
מנחה להו אגבא דעגלה פירוש אחר שנתנו הקרשים על העגלה ונתנין
עליהן אטבעי טבעות ומסגרות דכפרישית לפניה ולאחריה כדי שיאחזו
הקרשים^א ולא כצר עגלה מקורה היא^א ולא גרסינן עגלה גופא^א אלל
עגלה מקורה היא ומשני אמר שמואל צימדות פירוש אטבעי דקאמר
רב כהנא לא אותן עמים נקובים המשמינן לרוחב העגלה^א דכפי'
אלל צימדות פירוש שני עמים ארוכים שכמו כן נוקצין אותם בשני
ראשיהן ונותנין על הקנודים לאורך העגלה^א ועל אותן עמים נותנין
הקרשים כדי שיהו גבוהים למעלה מן האופנים ושופנין כמו אטבעי
של רוחב העגלה שלאחר הטעינה^א ולפי ששמואל אינו כ"א מפרש
דברי רב כהנא לא קאמר אלל אלל ר"ח מפרש דהדר ציה
משנייה דרב כהנא ואין נראה מדלא קאמר אלל ועוד היאך היה
טועה רב כהנא דהא אין רגילות להניח אטבעי עד לאחר טעינה:

(א) לעיל ה. ב. (ב) [לקמן ג.ט.].
(ג) וי"ל הערוך בעי' אטבעי
אטבי הם המסגרות שמשמין
למעלה בעגלות סביב כהא
טעונה; (ד) [גף ג.ט.].
(ה) [ע"פ; א] (ו) צ"ל אמת.

הגהות הב"ח

(א) גמרא מאטרפות ולא
אמרינן:

גליון הש"ס

גמ' עגלות תחתיהן וביניהן.
ע"י עינין ו' ע"פ מו"ה
כדל מצינן:

רבינו הגאון

פחות מ"ד אמות פטור. פ"י
אם יש מקום שורק עד
שנה ב"ב הדרדין שתי הדי'
אמות חייב. כגון שיש
הדי' בפי ה' אמות ובר"ד
אחר ב' אמות אחרות ר"ד אמות
שנמצא עמבר ד' אמות
ברה"ד. וקמ"ל רשויות
מצטרפות אע"פ דרד"י
חולק בין ב' רשויות הרבים
ולא אמרינן קלוטה כמי
שהונחה, כלומר קלוטתן
הדי' טרם נהנה ד' אמות,
אלא כיון שבדריקה אחת
הלך החפץ ד' אמות ברה"ד
אע"פ שהן אמות מקצועות
ואינן ארבעתן וצופות ביד
חייב. א"ל משמה דרב
המעביר ד' אמות ברה"ד
מקורה פטור דהא ר'
מלאכת שבת מן השמשין
גמרינן להו, ולמה הוא
פטור לפי שאינו דומה
לדילי מדרב. ואקשינן אי
והא עגלות שהיו טענות
קריש המקוריות היו
בזמן שהקרשים עליהן,
בזמן שהקרשים רדפי ביה
עגלות ורשמי רדפי ביה
ונתנו תחתיהן וביניהן
וצדיהן רה"ר הן. ופריקין
כי אמר רב לפי שאינו
בזמן לדיגלי מדרב בראש אמה,
פי' בזמן שלא הניח על
העגלות קרשים אלל
התחתונים בלבד שאינה
מקורה כולה, אבל כשיניחו
עליהן שניים ושלשים,
ותחא כולה מקורה לא אמר
רב. ואקשינן מבי' אמר,
העגלה כמה היא ה' אמות,
ורובל כל קרש אמה וחצי,
כמה קרשים טוען בעגלה
שלש שאינה מחוקת יורו כי
ארכה ה' אמות, ורחב ג'
קרשים כל קרש אמה וחצי
ארכה אמה וחצי, נמצאת
העגלה ודופרת העגלה על
הקרשים על העגלה,
נמצאת עורף בעגלה אמה
שהיא טפחים, כשחלקם
בין הקרשים יבא ביניהם
פחות מ"ד טפחים שחור ב'י
והיו קרשים רוצה לחלקם,
וקמ"ל כל פחות מ"ד טפחים
כלבוד דמי, ומכל פנים
העגלה אפילו בראש תמא
מקורה היא. והניחא להא
כדביענין למימר לקמן
קרשים מלמטה עוביין אמה
למעלה כלין והולכין עד
כאצבע, פי' היה הנגר

(א) [רב שמואל ב' בידיה אמר ר' אלל אמר רב כהנא].